

NYHEDSBREV

Januar 2021

Flere kommuner har ikke overblik over plejehjems-klager

Side 4

Fornuftig velfærdsaftale om frikommuneforsøg på ældreområdet

Side 5

Værdighed i ældreplejen - hvordan gør vi det endnu bedre?

Side 8

Covid-19-vaccination: Flere ældre i eget hjem har brug for hjælp til booking og transport

Side 13

Velkommen til ny ældreminister

Astrid Krag (S) blev i sidste uge ny ældreminister. Hun fortæller, at hun har fået til opgave at genoprette ældreplejen. Danske Ældreråd ser frem til samarbejdet med Astrid Krag.

På Facebook skriver Astrid Krag blandt andet:

- Ældreplejen er presset, efter at pengene i mange år ikke er fulgt med det stigende antal ældre. Mange steder løber man for stærkt og bruger for meget tid på papirarbejde og bureaukrati. Og vi ved, at der er eksempler på en forrået kultur. Sidste sommer kom vi allesammen på fornavn med den 90-årige Else med demens, der blev udsat for en fuldstændig uværdig og uacceptabel behandling. Den slags må ikke ske.

– Vi skal skabe meget mere nærhed i velfærden, så de dygtige fagfolk kan sikre bedre velfærd fremfor at være bundet af stive regler og proceskrav. Det handler om at skabe tid til nærvær og kvalitet i omsorgen og plejen af borgere.

I Danske Ældreråd kan vi kun være enige og tilslutte os ældreministerens ambitioner.

Anbefalinger til ministeren

Spørgsmålet er, hvad der skal til for, at ambitionerne bliver indfriet. Her har Danske Ældreråd en række forslag, som også er sendt til den nye minister.

Vi mener blandt andet:

- De midler, der nationalt tilføres kommunerne som følge af flere af ældre, skal også reelt bruges på ældreområdet i kommunerne.

- Som led i arbejdet med en ny velfærdslov bør der skabes øget åbenhed om udviklingen i de kommunale udgifter på ældreområdet set i forhold til antallet af ældre.”
- Alle kommuner skal anvende demografimodeller, der synliggør, hvilke budgetreguleringer der skal til for at fastholde et uændret serviceniveau i ældreplejen, når antallet af ældre ændrer sig.
- Klippekortene til plejehjemsbeboere og de svageste hjemmehjælpsmodtagere skal fastholdes i alle kommuner og skrives ind i serviceloven.

Vi mener også, at tryghed, omsorg og selvbestemmelse skal skrives ind i serviceloven, at tilsynet med ældreplejen skal styrkes, og at der på alle plejehjem bør være et forum, hvor ledere, beboere, pårørende, medarbejdere og andre med viden om ældreområdet lokalt kan drøfte spørgsmål om alt fra daglig drift til kvalitetsudvikling.

Du kan læse flere af Danske Ældreråds anbefalinger til Astrid Krag i dette [velkomstbrev](#).

Corona-krisen

Her og nu har corona-krisen selvfølgelig førsteprioritet. Umiddelbart efter sin udnævnelse afholdt Astrid Krag sit første møde i partnerskabet på ældreområdet under covid-19, hvor Danske Ældreråd deltog. På mødet redegjorde ministeren for situationen lige nu, og på Facebook skrev hun:

- Vi står lige nu i en meget svær og alvorlig situation på landets plejehjem. De mest svækkede ældre har allerede fået det første vaccine-stik. Men smitten har nu fået fat alt for mange steder. Det skal vi have greb om. Vi skal have nedbragt smitten. Med kviktest af medarbejderne. Med besøgsrestriktioner, der virker. Og stor omsorg for de ældre, der har været isoleret i lang tid nu. Vi må ikke snuble nu, så tæt på målstregen.

Danske Ældreråd er enig med ministeren. Det gælder om at holde fast, og ikke mindst få bremset den store smittespredning, der desværre sker nu på mange plejehjem. Heldigvis er en meget stor del af plejehjemsbeboerne nu vaccineret med første stik og mange også med andet stik. Derudover ser Danske Ældreråd tests - herunder kviktest af både personale, beboere og pårørende - som et meget vigtigt led i at få styr på situationen på plejehjemmene.

Men det er også vigtigt at hjælpe de mange svækkede ældre, der bor i eget hjem, og som har udfordringer med booking af tid til covid-19-vaccination og transport til vaccinationscenter. Det kan du læse mere om i dette nyhedsbrev.

Mogens Rasmussen
formand

Frikommune

Danske Ældreråd tager godt imod store dele af den nyligt indgåede velfærdsaftale, der sætter rammerne for regeringens frikommuneforsøg.

Side 5

Indhold

2. Velkommen til ny ældreminister
4. Bekymrende: Flere kommuner har ikke overblik over plejehjems-klager
5. Fornuftig velfærdsaftale om frikommuneforsøg på ældreområdet
6. Nu får flere kommuner millioner til projekter, der skal styrke omsorg og nærvær i ældreplejen
7. Nye høringssvar
8. Værdighed i ældreplejen - hvordan gør vi det endnu bedre?
10. Hver tredje borger over 65 år er faldet i løbet af det seneste år
11. Aftale om udmøntning af midlerne afsat til Det Gode Ældrelev
12. Sundhedsstyrelsen: Vores absolut primære fokus er, at få vaccineret vores ældre og øvrige mest sårbare
13. Covid-19-vaccination: Flere ældre i eget hjem har brug for hjælp til booking og transport
14. Teknologiske hjælpemidler kan styrke omsorgen på plejehjem
15. Kort Nyt
16. Arrangementer

Det giver udfordringer i forhold til transport og booking, at svækkende ældre i eget hjem som udgangspunkt selv skal stå for booking af tid til vaccine og transporten til et vaccinationscenter, mener Danske Ældreråd.

Side 13

Bekymrende: Flere kommuner har ikke overblik over plejehjems-klager

Ifølge en landsdækkende afdækning af klagesager som Jyllands-Posten har gennemført, har 24 af landets 98 kommuner ikke overblik over, hvor mange klager der kommer til forvaltningen eller kommunalpolitikerne fra pårørende over behandlingen af ældre på plejehjem.

Tekst Morten Larsen

De 24 kommuner oplyser til Jyllands-Posten, at de ikke registrerer klager centralt, men alene på den enkelte borgers sag, og derfor ikke har en samlet oversigt over klager.

Danske Ældreråd mener, at den manglende centrale registrering af klagesager er bekymrende.

- I sidste ende er det kommunalpolitikerne, der har ansvaret for forholdene på kommunens plejehjem. Derfor er det meget uhenigtsmæssigt, at politikere og forvaltning i hver fjerde kommune ikke har et overblik over klagesager. Det gør det svært for dem at reagere, hvis der viser sig et mønster af, at noget ikke er i orden på et eller flere plejehjem i kommunen, påpeger Mogens Rasmussen, formand for Danske Ældreråd.

Udbredt problem

Kommunernes manglende centrale registrering af klager, er ikke unik. Efteråret 2020 kom det frem, at Styrelsen for Patientsikkerhed ikke foretager en samlet registrering af henvendelser fra bekymrende pårørende til plejehjemsbeboere. Det er man i færd med at rette op på. Et bredt fler-

tal i Folketinget afsatte november 2020 1,3 millioner kroner til en registreringsindsats og til at informere borgerne om muligheden for at sende en bekymringshenvendelse til Styrelsen for Patientsikkerhed. Danske Ældreråd mener, at kommunerne bør gøre det samme.

- Danske Ældreråd kan kun opfordre alle kommuner til at bruge ressourcer på at få et samlet overblik over de plejehjemsklager, de modtager. Vi vil også opfordre ældreråd til at spørge ind til, hvilken praksis der er i deres kommune, og til baggrunden for, hvorfor kommunen ikke registrer centralt, siger Mogens Rasmussen.

Jyllands-Posten oplyser, at blandt de 24 kommuner, der ikke registrerer klagesager centralt er Vejen, Herning, Favrskov, Tårnby, Faaborg-Midtfyn, Varde, Rebild, Haderslev, Langeland, Gribskov, Sorø, Horsens, Sønderborg, Kalundborg, Gladsaxe, Rødovre, Stevn, Billund, Næstved, Allerød og København.

Flere klager over plejehjem

Ifølge tal fra de 74 kommuner, der registrerer klager centralt, er

antallet af klager fra pårørende til forvaltningen eller kommunalpolitikere steget 50 procent på to år til næsten 300 i 2019. Fra 191 klager i 2017 til 289 i 2019. Desuden er der ifølge kortlægningen alene i første halvdel af 2020 opgjort 185 klager, hvilket næsten er ligeså mange klager som i hele 2017.

Jyllands-Posten har fået aktindsigt i over 200 af klagesagerne. Og pårørende klager blandt andet over tids og afføring i bleen hos ældre, ældre med urinvejsinfektioner og ældre, som venter i timer på hjælp.

- Det er en bekymrende udvikling, og den kan ikke alene forklares ved, at flere pårørende kender til muligheden for at klage. Det er mere et udtryk for en ældrepleje, der er under pres. Der er blevet flere med et stort plejebæhov, og hverken midler eller antal medarbejdere er fulgt med. Det er noget, kommunerne og regeringen bør reagere mere på, slutter Mogens Rasmussen.

[Læs mere her \(kræver abonnement hos Jyllands-Posten\)](#)

Fornuftig velfærdsaftale om frikommuneforsøg på ældreområdet

Danske Ældreråd tager godt imod store dele af den nyligt indgåede velfærdsaftale, der sætter rammerne for regeringens frikommuneforsøg. Det er en aftale, der giver tre kommuner – Langeland, Middelfart og Viborg – stor frihed til lokalt at prøve nye ting af på ældreområdet samtidig med, at man har bevaret vigtige regler. Og så er det en aftale, som lægger op til, at de folkevalgte ældreråd i de tre kommuner får en central rolle.

Tekst Morten Larsen

– Det er vigtigt, at kommunerne får nogle reelle frihedsgrader til at gøre tingene på nye måder. For os er det helt centrale, at de tre kommuner forsat er forpligtet til at give borgeren den hjælp, de har brug for, og at man har sat nogle vigtige hegnspæle, som kommunerne skal efterleve, siger Mogens Rasmussen, formand for Danske Ældreråd.

Danske Ældreråd finder det blandt andet positivt, at man af hensyn til borgernes retssikkerhed fastholder, at Styrelsen for Patientsikkerhed fører et risikobaseret tilsyn med kvaliteten af både plejen og den sundhedsfaglige behandling i kommunerne.

– Når man giver kommunerne så store grader af frihed, som man gør her, er det vigtigt, at man fastholder et eksternt tilsyn, der kan opdage, hvis forsøgene får uheldige konsekvenser for de ældre, der modtager hjælp, siger Mogens Rasmussen.

Han hæfter sig også ved, at aftalen alene giver frihed fra centrale bestemmelser i serviceloven, men at sundhedslovgivningen som udgangspunkt ikke er omfattet.

– Det er positivt, at man holder fast i, at sundhedslovgivningen som udgangspunkt stadig gælder i de tre kommuner. Blandt andet er man nødt til at holde fast i, at den medicin, der gives, skal dokumenteres, fortæller Mogens Rasmussen.

Ret til at vælge anderledes er et minimum

Et af de aftaleelementer, der har mødt meget kritik er, at borgers ret til frit valg af leverandør ikke er fredet. Dog har aftalen en bemærkning om, at kommunerne skal sikre, at ældre borgere forsat har mulighed for at få et andet tilbud i tilfælde af utilfredshed med den leverede hjælp.

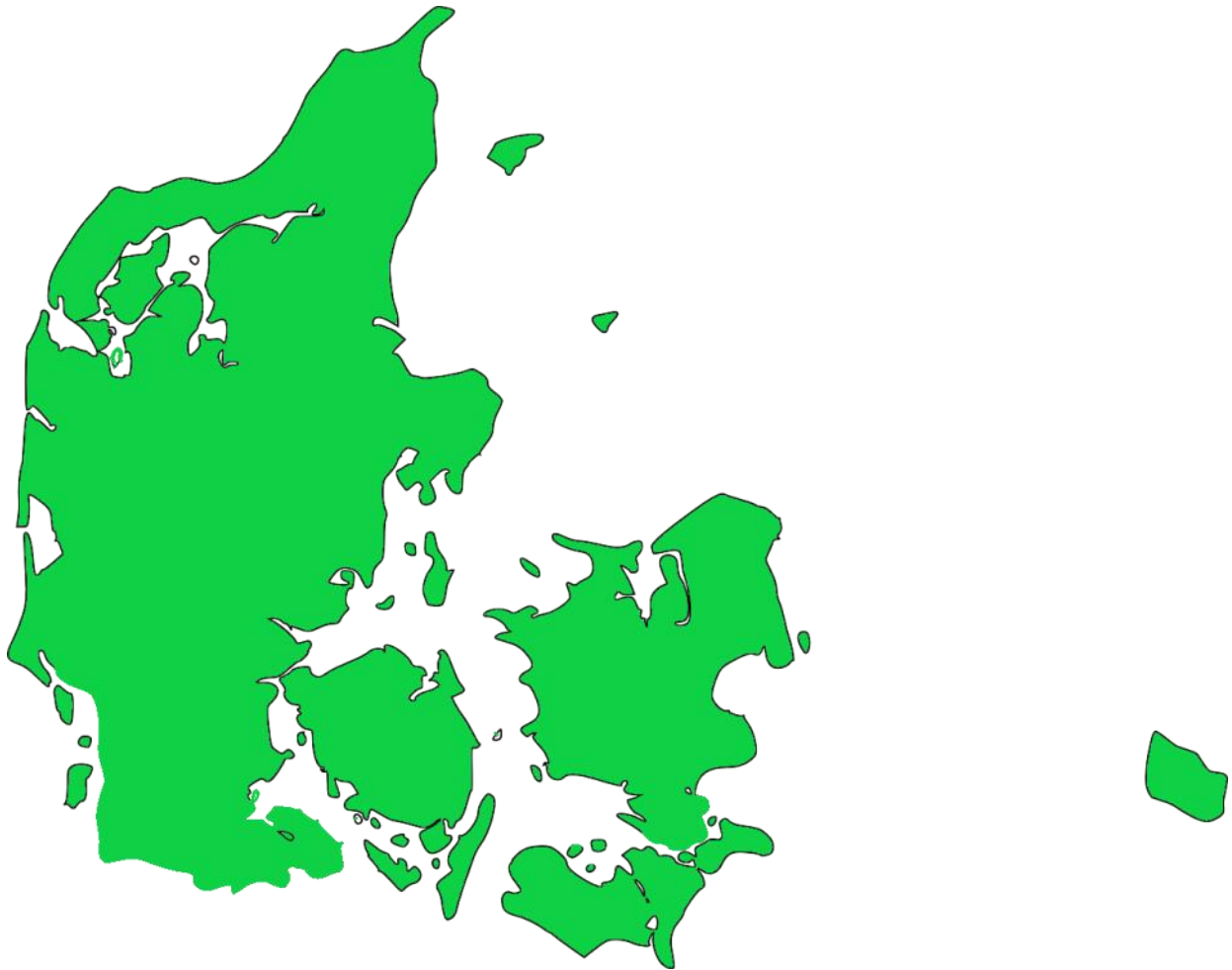
– Hvis man fjerner borgerens frie valg af leverandør på ældreområdet, er det for Danske Ældreråd et minimum, at man fastholder, at borgeren har ret til at vælge anderledes, hvis den tilbudte hjælp ikke er tilfredsstillende. Det har aftalen en bemærkning om, men hvordan det så i praksis skal løses, bliver op til de tre kommuner at finde ud af, og noget som Danske Ældreråd og ældrerådene i de tre forsøgskommuner vil følge tæt, lyder det fra Mogens Rasmussen.

Vil sikre, at det ikke bliver en spareøvelse

Partierne bag aftalen lægger stor vægt på, at de lokale ældreråd inddrages og tages med på råd i forhold til de tiltag, der gøres i kommunerne, så rådene også i regi af velfærdsaftalerne kan bidrage til at sikre den bedst mulige ældrepleje. I aftaleteksten lyder det således, at det er "et centralt opmærksomhedspunkt for aftalepartierne, at kommunernes inddragelse af ældrerådene afspejles i de endelige velfærdsaftaler, som indgås med kommunerne."

– Danske Ældreråd er meget tilfreds med, at de folkevalgte ældreråd er tiltænkt så central en rolle i udformningen af de lokale aftaler. Det er vigtigt at få ældre borgers perspektiv på aftalerne, og det kan kommunen få gennem de folkevalgte ældreråd. Desuden kan ældrerådene være med til at sikre, at forsøget ikke udvikler sig til at blive en spareøvelse, men reelt sikrer bedre velfærd for borgerne, slutter Mogens Rasmussen.

Velfærdsaftalen for ældreområdet kan læses [her](#)

Nu får flere kommuner millioner til projekter, der skal styrke omsorg og nærvær i ældreplejen

Pulje på 245 millioner kroner til at styrke omsorg og nærvær i ældreplejen er nu fordelt på 31 kommunale projekter.

De 31 projekter skal udvikle og afprøve nye innovative veje til at styrke omsorg og nærvær for borgere i ældreplejen. Som en integreret del af projekterne bliver der også set på, hvordan man kan reducere unødvendige dokumentationskrav, sådan at der kan frigives mere tid til borgerne.

Midlerne er en udmøntning af finanslovsinitiativet om omsorg og nærvær i ældreplejen fra finanslovsaftalen for 2020 og indebærer en årlig tilførsel på 125 millioner kroner i 2020 og 2021 til at styrke omsorg og nærvær i

ældreplejen. I 2020 og 2021 udmøntes 122,5 millioner kroner årligt som en ansøgningspulje.

I alt modtog Sundhedsstyrelsen 61 projektansøgninger til et samlet beløb på 446,3 millioner kroner. Efter en faglig vurdering af de indkomne ansøgninger, er puljens i alt 245 millioner kroner nu fordelt på 31 projekter.

Kunstig intelligens i ældreplejen

En af de kommuner, der har fået midler, er Thisted Kommune. Her skal man undersøge, teste og afprøve, hvorvidt kunstig intelligens kan lette medarbejdernes

dokumentationsbyrde og dermed frigive tid til pleje og omsorg af ældre borgere.

Projektet skal også undersøge og teste, hvordan Thisted Kommune kan levere en mere tværfaglig og sammenhængende rehabiliteringsindsats, hvor borgerens livskvalitet og selvbestemmelse er mere i fokus.

Bestyrelser og brugerpaneler i ældreplejen

I Brønderslev Kommune vil man styrke omsorg og nærvær på plejecentre ved at gentænke kvalitetsarbejdet gennem etablering

af bestyrelser og brugerpanel, som sammen med medarbejderne sætter retningen og rammerne for den lokale kvalitet, og hvordan det skal implementeres.

Projektet går blandt andet ud på at introducere bestyrelser på alle kommunens plejecentre, hvor beboere, pårørende og civilsamfundet skal inddrages i ledelsen, driften og kvalitetsudviklingen på plejecentrene.

Der bliver også etableret tværfaglige kvalitetsteams på kommunens plejecentre, som arbejder med datadrevet kvalitet med udgangspunkt i kvalitative og kvantitative indikatorer, ligesom der etableres et brugerpanel, som er med til at kvalitetsudvikle og sikre den rette kvalitet.

Selvkørende teams

I Syddjurs Kommune har man med afsæt i den hollandske Buurtzorg model udviklet et projekt, der skal styrke omsorg og nærvær i ældreplejen ved at imple-

mentere selvstyreende teams i hjemmeplejen.

Hertil vil man optimere eksisterende dokumentationsprocesser ved at styrke medarbejdernes kompetencer i at lave faglige vurderinger, som visitationen kan anvende til gavn for den enkelte ældre.

Rum til at tale om oplevelser

Hørsholm Kommune søsætter et projekt, hvis formål er at udvikle bedre relationer og skabe bedre forudsætninger for, at borgere og

pårørende bliver mødt ligeværdigt og med mulighed for endnu mere medbestemmelse i omsorgsarbejdet.

Det skal blandt andet foregå ved at udvikle og skabe rum til at tale om og handle på de oplevelser, som borgere og pårørende har i hverdagen, fx ved at udvikle og afprøve feedbackmøder samt videreudvikle arbejdet med livshistorier.

Disse kommuner har fået midler til projekter til at styrke omsorgen og nærværet i ældreplejen

Billund, Brønderslev, Esbjerg, Frederiksberg, Gentofte, Greve, Haderslev, Herning, Holbæk, Holstebro, Hørsholm, Ikast-Brande, Jammerbugt, Kalundborg, Kerteminde, Kolding, København, Middelfart, Randers, Struer, Svendborg, Syddjurs, Sønderborg, Thisted, Varde, Vejle, Viborg, Vordingborg, Aalborg og Aarhus

Læs mere på [Sundhedsstyrelsens hjemmeside](#), hvor der også er en beskrivelse af de enkelte projekter.

Nye hørings svar

Hørings svar om Ældretilsynet

Danske Ældreråd finder det positivt, at Ældretilsynet nu videreføres tre år frem til 2024, men vi ser et stort behov for, at der findes en mere langsigtet løsning og afsættes midler til en permanentgørelse af Ældretilsynet.

Det er vigtigt med et nationalt tilsyn med kvaliteten af den pleje og omsorg, der leveres på landets plejehjem og i hjemmeplejen.

Danske Ældreråd mener samtidig, at der bør laves en egentlig vurdering af erfaringerne efter den første periode med Ældretilsynet, sådan som det også var forudsat i forbindelse med indførelsen af Ældretilsynet i 2018.

[Læs hele hørings svaret her](#)

Hørings svar om ny epidemilov

Danske Ældreråd er tilfredse med, at flere af de bekymringer, som vi gav udtryk for i vores hørings svar vedrørende første udkast til ny epidemilov i november 2020, er imødekommet i det reviderede lovforslag.

Det er blandt andet positivt, at der i det reviderede lovforslag er tilføjet en generel bestemmelse om, at meget indgribende foranstaltninger som udgangspunkt højst vil kunne fastsættes med en gyldighed på fire uger ad gangen. Det gælder eksempelvis i forhold til fravigelser af borgernes rettigheder til behandling og pleje.

Det undrer os dog, at besøgsrestriktioner for plejehjem ikke er omfattet af 'højst fire uger-reglen', men at der her alene gælder, at påbuddene skal være så kortvarige som muligt.

[Læs hele hørings svaret her](#)

Værdighed i ældreplejen - hvordan gør vi det endnu bedre?

Tekst Kari Rose Holm, programleder i Videnscenter for værdig ældrepleje, Sundhedsstyrelsen

”Værdighed er ikke det samme for alle. Det er individuelt, og det har jeg tænkt meget over. Jeg har faktisk fået nye måder at se det med værdighed på – rent professionelt. Jeg har mere fokus på at virkelig lytte til, hvad borgeren siger – men også fået metoder at bruge det, og få lagt gode planer for borgerens hverdag”.

Sådan fortæller en medarbejder, der har deltaget på et af Videnscentrets praksisnære rejseholdsforløb.

Videnscenter for værdig ældrepleje er sat i verden for at understøtte mere værdighed i ældreplejen – og det kan kun lade sig gøre, hvis vi arbejder meget konkret med at tage udgangspunkt i dét, der foregår i praksis.

Hvad er værdighed i ældreplejen?

Værdighed er på mange måder et luftigt begreb. Når vi i Videnscentret arbejder med ”værdighed”, så er det vores udgangspunkt, at alle mennesker er lige værdige, men oplevelsen af værdighed er altid individuel.

Værdighed i ældreplejen skabes i faglige fællesskaber og organisatoriske rammer med udgangspunkt i de enkelte borgere, som modtager ældrepleje.

Vi understøtter det relationelle arbejde mellem den ældre borger og den medarbejder, der skal drage omsorg for borgeren, og vi bidrager til udvikling af den faglighed, medarbejderne skal bruge til at løfte opgaven. Samtidig har vi konstant fokus på at ruste ledelsen og organisationen bedst muligt til at lede og løfte det dag-

lige arbejde med en værdig ældrepleje.

Nogle af de indsatser, der gør en forskel

Vi har gjort os mange gode erfaringer med at arbejde konkret og praksisnært.

I vores rejseholdsforløb gennemføres et længerevarende læringsforløb på arbejdspladserne, hvor medarbejderne videreudvikler deres faglige kompetencer og i samarbejde med deres ledere implementerer systematiske metoder til at tage vare på borgerens trivsel. Lederne deltager nemlig også i forløbene og styrkes derved i deres faglige ledelse.

Kommuner henvender sig også til os for at få korte konsultations- og rådgivningsforløb, som er rettet mod ledelse og organisation, hvor vi især arbejder med, hvordan de organisatoriske rammer og strukturer i højere grad kan understøtte, at man kan tage konkret og nært udgangspunkt i den enkelte borger.

Vi ved, at inddragelse og samskabelse kan give værdifulde input til en endnu mere værdig ældrepleje. Derfor afholder vi også store lokale workshops (når der ikke er corona), hvor man på tværs af fagligheder og ledelse-

slag – og med inddragelse af ældreråd, borgere og pårørende kan arbejde sammen om, hvordan man ønsker at værdighed i ældreplejen konkret skal udfolde sig i ens kommune eller organisation.

Når det virkelig lykkes...

”Systematikken er vigtig. Den gør, at vi handler og følger op. Vi reflekterer mere i vores hverdag, end vi gjorde før. Vi tænker mere og diskuterer, hvad vi kan gøre. Vi afprøver, vurderer effekten og så går vi videre i processen – indtil vi finder den bedste vej til borgers trivsel” Citat, leder i ældreplejen, som har deltaget i et læringsforløb.

Selvom der er mange udfordringer i ældreplejen, så møder vi også mange dygtige medarbejdere og ledere, som gør et fantastisk stykke arbejde.

På de steder hvor de især lykkes med at skabe en værdig ældrepleje, er der ofte en dygtig faglig ledelse, som er tæt på både medarbejdere og borgere.

Værdig ældrepleje kræver systematisk arbejde med borgernes trivsel og meningsfulde hverdag, med at skabe faglig refleksion og med hele tiden at have blik for, hvad effekten af indsatserne er for borgeren – frem for måske

blot at tjekke af på en liste, at "opgaverne er udført". De steder, hvor de måske oplever store udfordringer, kan med fordel lade sig inspirere af de gode eksempler.

Ældrerådene bidrager

Siden Videnscentrets åbning i 2018 har Danske Ældreråd på forskellig vis bidraget til arbejdet for en mere værdig ældrepleje: De er repræsenteret i Det Nationale Råd for Videnscentret og medlemmer af ældreråd rundt om i landet deltager aktivt i vores referencegruppe for borgere og pårørende*.

Men hvad kan ældrerådene så gøre lokalt? Vi ved af erfaring, at det nytter noget at beslutte sig for, at værdighedspolitikkerne skal kunne mærkes i praksis af borgere og pårørende – og hvordan sikrer man så det?

Mange steder kan netop ældrerådene være dem, der lægger op til drøftelser om, hvordan værdighedspolitikker kan omsættes til praksis. Der er meget, der skal løftes – men også meget som allerede fungerer rigtig godt.

Så tal højt om dét, der virker! Sæt spotlight på det – hyl og anerkend det. Men prøv også at spørge til, hvordan man mon arbejder fagligt og systematisk med værdighed i ældreplejen i netop jeres kommune.

*Note: Danske Ældreråd er repræsenteret i det nationale råd og har tillige tre repræsenteret i bruger-/pårørendegruppen.

Marianne Lundsgaard har gennem de seneste tre år repræsenteret Danske Ældreråd i det nationale råd.

Anker Andersen, Kirsten Broberg og May-Britt Horst repræsenterer Danske Ældreråd i bruger-/pårørendegruppen under Videnscentret. (red.)

Om Videnscenter for Værdig Ældrepleje

Videnscenter for Værdig Ældrepleje blev etableret som led i satspuljeaftalen 2018 - 2021. Formålet med Videnscentret er at understøtte kommunernes arbejde med at sikre en værdig ældrepleje. Det sker blandt igennem praksisnær læring, organisatorisk udvikling og rådgivning, formidling af viden og metoder til arbejdet med værdighed i praksis.

Videnscentrets aktiviteter tager overordnet udgangspunkt i de syv fokusområder, som også udgør afsættet for kommunernes værdighedspolitikker:

- Livskvalitet
- Selvbestemmelse
- Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng
- Mad og måltider
- En værdig død
- Pårørende
- Ensomhed

I forbindelse med finansloven 2021 er Videnscenter for Værdig Ældrepleje blevet forlænget, og kan derfor fortsætte frem til 2023.

Alle Videnscentrets aktiviteter er gratis. Læs mere på Videnscentret [hjemmeside](#). Og følg os på Facebook og LinkedIn

---

Valg til bestyrelsen i Danske Ældreråd

Der afholdes valg til bestyrelsen i Danske Ældreråd i foråret 2021. Hver valgkreds vælger ét bestyrelsesmedlem samt to stedfortrædere. Bestyrelsens valgperiode er to år.

Bestyrelsen træder i funktion umiddelbart efter repræsentantskabsmødet d. 10. maj 2021.

Opstillede kandidater i de enkelte valgkredse kan ses [her](#)

Faldulykker kan have store konsekvenser for den enkelte ældre borger. Forebyggelsesrådet for Ældrebeholdningen i Fredensborg Kommune har som første led i en handlingsplan for at forebygge faldulykker blandt ældre nu foretaget en stikprøveanalyse for at belyse problemets omfang.

Undersøgelsen viser, at hver tredje borger plus 65 år er faldet i løbet af det seneste år – tallet er størst for de plus 80-årige, hvor næsten hver anden ældre er faldet.

Med baggrund undersøgelsen estimeres det, at der i blandt Fredensborg Kommunes ældrebeholdning plus 65 år på 9.500 personer årligt forekommer omkring 500 knoglebrud, 250 forstuvninger, 530 tilfælde med "slog hovedet" samt 1.100 tilfælde med lettere tilskadekomst.

Flest faldulykker i hjemmet

De fleste ældre borgere (61 procent) er faldet på et hjemligt område (45 procent inden for i hjemmet). 26 procent er faldet på et offentligt trafikområde. 13 procent af faldene på et offentligt

trafikområde er sket på grund af ujævn belægning på gangsti, fortov og andet.

Undersøgelsen peger på, at det, at mange ældre har en eller flere kroniske sygdomme, kan øge risikoen for at falde. Vurderingen er, at to ud af tre ældre i Fredensborg har en kronisk sygdom, og tallet er højst hos de plus 80-årige. Andre individuelle risikofaktorer for fald omfatter forekomst af svimmelhed. Det findes hos hver sjette ældre.

Undersøgelsen viser også, at frygten for at falde fylder i mange ældres hverdag. Hver tredje blandt de 65 – 79 årige, fortæller at de dagligt frygter at falde. For de plus 80-årige er det næsten halvdelen.

Handleplan mod problemet

- Vi har nu fået et godt grundlag for at videreudvikle en handlingsplan til intensiveret faldforebyggelse, siger formand for Forebyggelsesrådet, Finn Kamper-Jørgensen, der også er medlem af Seniorrådet i Fredensborg og Danske Ældreråds bestyrelse.

- Fredensborg Kommune har allerede ansat to faldforebyggelses konsulenter, der årligt ser og vurderer omkring 200 borgere, der enten er faldet eller synes de er begyndt at føle sig usikre og på den baggrund er begyndt at begrænse deres aktiviteter.

Forebyggelsesrådet har udarbejdet et forslag til en 5-årig plan for faldforebyggelse i ældrebeholdningen. [Den kan læses her.](#)

I løbet af første del af 2021 udarbejder Forebyggelsesrådet den endelige forebyggelsesplan til politisk godkendelse.

[Læs hele undersøgelsen her](#)

Det mener Danske Ældreråd

En undersøgelse som den Forebyggelsesrådet i Fredensborg Kommune har fået gennemført kan både danne et solidt grundlag for en handleplan og rykke faldforebyggelse højere op på den politiske agenda.

Det er nødvendigt. For faldulykker er et udbredt problem for ældre i alle kommuner.

Den nye Fredensborg-undersøgelse bekræfter således det billede, som en national opgørelse fra Sundhedsstyrelsen helt tilbage fra 2006 viste. Også dengang viste det sig, at hver tredje ældre var i en faldulykke i løbet af det seneste år.

Derfor er faldforebyggelse da også et vigtigt element i Danske Ældreråds mærkesag om forebyggelse.

Danske Ældreråd mener, at det er vigtigt, at alle kommuner, ligesom Fredensborg Kommune, gør en målrettet indsats for at forebygge fald, selvom det ikke er et lovgivningsmæssigt krav.

Sundhedsstyrelsen har udarbejdet en national klinisk retningslinje om forebyggelse af fald hos ældre, og den mener Danske Ældreråd bør efterleves i alle kommuner. [Læs den kliniske retningslinje her](#)

Aftale om udmøntning af midlerne afsat til Det Gode Ældrelev

Lige inden jul blev der indgået en politisk aftale om udmøntning af 56,1 millioner kroner afsat til Det Gode Ældrelev.

Det er midler, som tidligere er afsat i satspuljeaftalen for ældreområdet 2019-2022. Udmøntningen bygger blandt andet på Sundhedsstyrelsens faglige oplæg "Gode ældrelev med trivsel og sundhed" fra december 2019, hvor Danske Ældreråd sad med i følgegruppen.

Aftalen indeholder en række initiativer om at støtte pårørende til svækkede ældre, skabe fællesskaber og bekæmpe ensomhed, virksom rehabilitering og en værdig død.

Blandt andet giver aftalen ældre borgere ret til på forhånd at kunne sige nej tak til at blive forsøgt genoplivet, når hjertet i en sen alder holder op med at slå. Den del af aftalen afsættes der 26,7 millioner kroner til.

Aftalens resterende midler går blandt andet til initiativer som:

- Støtte til frivillige vågetjenester.
- Sundhedsfremme og sund aldring med særligt fokus på ulighed i sundhed og ensomhed.
- Boligfællesskab for ældre til understøttelse af bekæmpelse af ensomhed.
- Udbredelse af Cykling uden alder.
- Særligt fokus på pårørende i Videnscenter for

værdig ældrepleje.

- Bedre kompetencer til at hjælpe pårørende til svækkede ældre.
- Virksom rehabilitering af ældre.

Danske Ældreråd glæder sig over de initiativer, der er blevet afsat midler til. De er alle væsentlige for et godt ældrelev. Men Danske Ældreråd ærgrer sig samtidig over, at der ikke er blevet råd til flere af de initiativer, som Sundhedsstyrelsen sammen med en række eksperter har anbefalet i det faglige oplæg "Gode ældrelev med trivsel og sundhed" fra december 2019.

Ikke mindst havde Danske Ældreråd gerne set, at der var blevet fundet penge til anbefalingerne om 1) en evaluering af de forebyggende hjemmebesøg, 2) en undersøgelse af, hvad der virker i forhold til rehabilitering, og hvordan indsatsen bedst organiseres og 3) en afdækning og udbredelse af gode erfaringer med afløsning og aflastning af pårørende.

Læs [her](#) hvorfor Danske Ældreråd finder disse tre anbefalinger vigtige.

Læs aftale om udmøntning af midlerne afsat til Det Gode Ældrelev [her](#)

Sundhedsstyrelsen: Vores absolut primære fokus er, at få vaccineret vores ældre og øvrige mest sårbare

Sundhedsstyrelsen har den 28. januar opdateret vaccinationskalenderen. Kalenderen bliver opdateret en gang om ugen på baggrund af de seneste prognoser og forventede vaccineleverancer fra producenterne. På grund af færre vacciner end forventet prioriteres personer over 85 år.

I denne uges opdatering er der taget hensyn til, at BioNTech-Pfizer vil levere færre vacciner end aftalt.

På kort sigt forventes det nu, at de første borgere i målgruppe 3, som er 85 år eller ældre, kan blive vaccineret efter weekenden. Den helt store andel af de ældste, som endnu ikke er vaccineret, vil få tilbud om vaccination i uge 7 og 8.

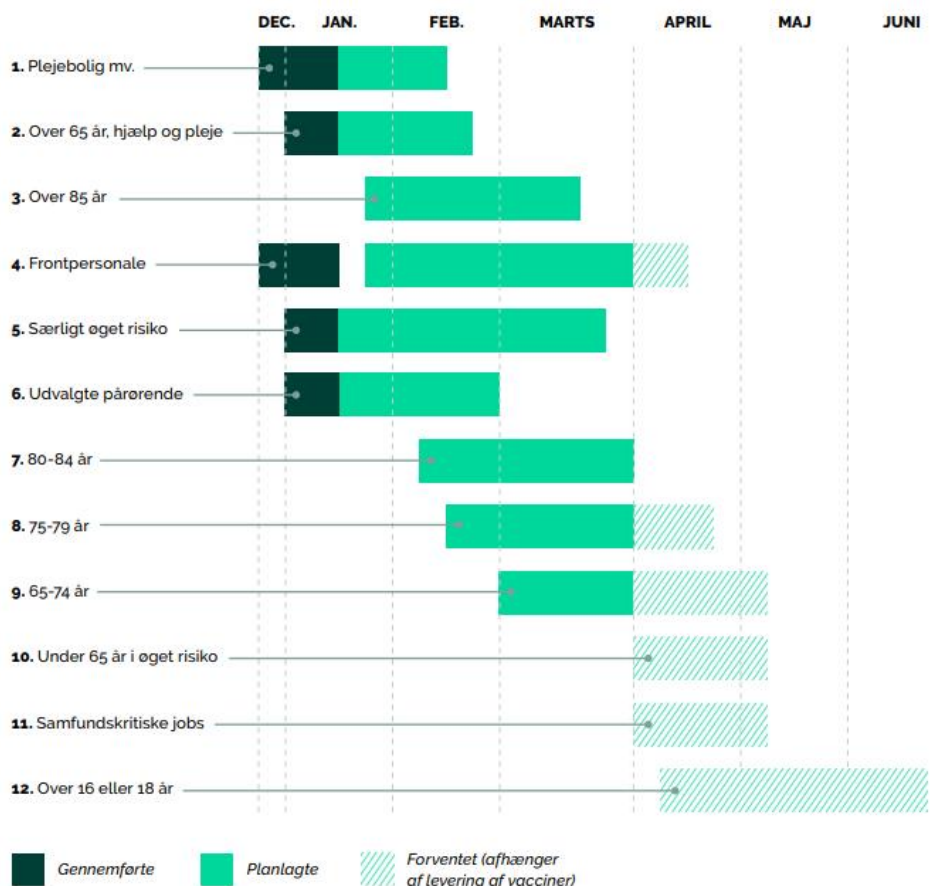
- Vores absolut primære fokus er, at få vaccineret vores ældre og øvrige mest sårbare. Og med det begrænsede antal vacciner, som vi råder over lige i øjeblikket, er der ikke plads til at påbegynde vaccination af andre grupper, siger Sundhedsstyrelsens direktør, Søren Brostrøm.

Meldingen om færre doser end aftalt fra BioNTech-Pfizer betyder, at Sundhedsstyrelsen fortsat må prioritere endnu skarpere end hidtil. Det betyder, at

genvaccination af borgere, som bor i plejebolig samt borgere over 65 år, som både modtager praktisk hjælp og personlig pleje, bliver prioriteret før det senest vaccinerede sygehuspersonale, som derfor kan forvente at få udskudt revaccination et par uger.

Sundhedsstyrelsen forventer fortsat, at der er tilbudt vaccination til alle i Danmark, der er godkendte vacciner til, ved udgangen af juni. I prognoserne er der taget højde for mindre udsving, men det er vigtigt at understrege, at der netop er tale om prognoser, og at de dermed er behæftet med usikkerhed. Det drejer sig især om usikkerhed vedrørende størrelsen på kommende leverancer.

Neden for er **vaccinationskalender per 28. januar 2021**. Den senest opdaterede kalender kan altid findes på [Sundhedsstyrelsens hjemmeside](#)

Covid-19-vaccination: Flere ældre i eget hjem har brug for hjælp til booking og transport

Det giver udfordringer i forhold til transport og bookning, at svækkende ældre i eget hjem som udgangspunkt selv skal stå for booking af tid til vaccine og transporten til et vaccinationscenter, mener Danske Ældreråd.

For mange ældre i eget hjem, der modtager pleje, kan det være en udfordring og utrygt at transportere sig – for eksempel med offentlig transport – til nærmeste vaccinationscenter. Det kan desuden være uoverskueligt selv at bestille tid, ligesom mange måske ikke husker at tjekke deres E-boks.

Derfor mener Danske Ældreråd, at det er vigtigt, at pårørende og kommuner aktivt tager kontakt til de borgere, som de har en formodning om har brug for hjælp til booking og/eller transport.

Det har man blandt andet gjort i Faxe Kommune, Langelands Kommune og Brønderslev Kommune. Ole Vive (V), der er borgmester i Faxe Kommune, fortæller til [TV Øst](#):

– Vi er i kontakt med hver enkelt borger og spørger dem, om de vil have vaccinen, og om de har mulighed for selv at køre til vaccinationsstedet, eller om de kan få hjælp fra et familiemedlem til det.

Leder af Personlig & Praktisk Hjælp i Ældre og Sundhed, Inge Kromann Hansen, der er vaccinationsansvarlig i Lolland Kommune, fortæller ligeledes til TV2 Øst:

– Vores udekørende teams både i den offentlige og private hjemmepleje er i fuld gang med at lave lister og spørger alle, om de er interesserede i at blive vaccineret. Derefter lægger vi en logistisk plan for, hvordan vi får transporteret borgerne. De er berettiget til kørsel, men vi har endnu ikke fået at vide, hvor de skal køres hen, så vi afventer en nærmere plan fra regionen.

Også i [Brønderslev Kommune](#) forsøger man aktivt at hjælpe ældre i eget hjem med vaccination. Her har man været i telefonisk kontakt med de borgere, som normalt får hjælp til transport til læge eller sygehus. Borgere, der har takket ja til transport til vaccination telefonisk, vil efterfølgende få tildelt en vacci-

nationstid af kommunen og få besked om tidspunkt for transport.

Danske Ældreråd opfordrer alle kommuner til at gøre en lignende indsats.

Om booking og transport

Når man bliver tilbudt vaccination, vil de fleste modtage besked via deres e-Boks. Hvis man er digitalt fritaget, vil man modtage invitationen i et brev med posten.

Herefter skal man selv booke tid. Enten online i et booking-system eller ved at ringe til et telefonnummer.

Som udgangspunkt skal man selv sørge for transport til vaccinationsstedet. I nogle tilfælde kan man få hjælp af sin hjemkommune (jf. Serviceloven §117), fx hvis man ikke ved egen hjælp eller med hjælp fra pårørende kan komme afsted.

Evaluering af frikommuneforsøg: Teknologiske hjælpemidler kan styrke omsorgen på plejehjem

Teknologiske hjælpemidler som døralarmer, trædemåtter og kamerakig kan bruges til at styrke omsorgen for særligt sårbare borgere på botilbud og plejehjem. Det viser Vives evaluering af et frikommuneforsøg i syv kommuner.

De syv kommuner - Favrskov, Herning, Holstebro, Randers, Silkeborg, Skive og Aabenraa - har i perioden 2016 til 2020 lavet forsøg med teknologiske hjælpemidler og særlige døråbnere til borgere, der ikke kan give samtykke

Vive har nu evalueret forsøget, og deres konklusion er klar: Brugen af ny teknologi kan bidrage til øget sikkerhed og tryghed samt bedre søvn hos borgerne og samtidig give mindre indgribende overvågning.

Øget sikkerhed

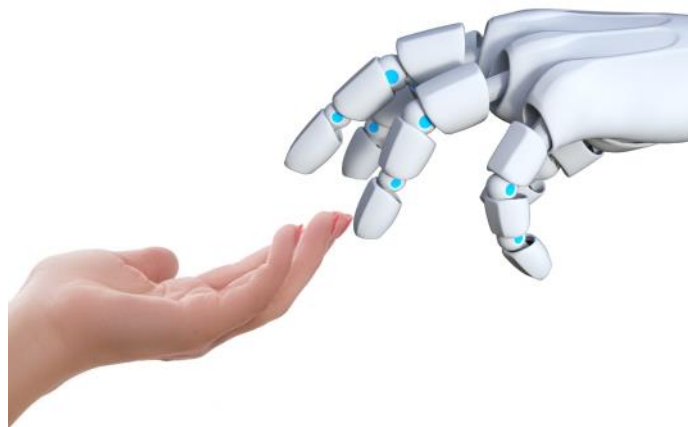
I evalueringen fortæller personalet, at de oplever, at teknologier som døralarmer, trædemåtter og kamerakig gør det muligt at kunne give rettidig omsorg og forebygge risikosituationer, for eksempel hvis borgeren forlader afdelingen.

Hovedparten føler stor tryghed i at have teknologierne til rådighed, idet de får besked, når beboerne har brug for hjælp, og de ved, at beboerne ikke forlader afdelingen uden ledsager. Det sidste giver især en ekstra tryghed om natten, hvor personalet kan være optaget af at hjælpe andre, når en beboer beslutter sig for at gå ud.

Pårørende føler sig ligeledes mere trygge ved brug af teknologierne. For de pårørende er borgerens sikkerhed et afgørende argument og afspejler en stor bekymring og ønske om at beskytte borgeren bedst muligt mod ulykker og skader.

Samlet set oplever personalet og pårørende, at teknologierne, der er blevet afprøvet giver:

- øget sikkerhed for borgerne, blandt andet ved at forebygge fald
- forbedret søvnkvalitet
- større tryghed og forebyggelse af konflikter
- bedre støtte af personlig hygiejne.

Mindre overvågning og større bevægelsesfrihed

Hovedparten af medarbejdere og ledere vurderer samtidig, at brug af teknologier bidrager til mindre forstyrrende overvågning.

Personalet kan for eksempel undgå at forstyrre borgere, som vågner let om natten, ved enten at kigge til borgeren via kamerakig og derudfra vurdere, om der er behov for hjælp, eller ved at bevægelsessensorer giver besked om behov for hjælp, for eksempel hvis borgeren står op om natten.

Undersøgelsen peger desuden på, at den særlige døråbner giver mere bevægelsesfrihed til beboeren i egen lejlighed eller på fællesarealerne, netop fordi teknologien begrænser borgeren i at forlade afdelingen og derved udsætte sig selv for risiko. Derved behøver personalet ikke at følge efter beboeren for at være sikker på, at vedkommende ikke forlader afdelingen uden ledsager.

Rapporten Teknologi i plejen af borgere med demens eller kognitivt handicap [kan downloades her](#)

Ældreorganisationer i fælles henvendelse til ministre:

Valgregler står i vejen for større demokratisk deltagelse ved ældrerådvalg

Faglige Seniorer, Danske Seniorer og Danske Ældreråd har før jul sendt en fælles henvendelse til Magnus Heunicke og Astrid Krag (nu ældreminister) om fremmødevalg.

I henvendelsen anbefaler de tre organisationer, at valgreglerne ændres, så det fremover bliver et krav, at ældrerådvalg afvikles som fremmødevalg i forbindelse med kommunalvalget.

Det er en valgform, som alle ældre borgere kender fra andre valg, og den valgform som giver den højeste valgdeltagelse, lyder det i henvendelsen, der kan læses [her](#).

2,5 millioner kroner til nytænkning på ældreområdet

På Ældretopmødet 2020 var der ønske om at eksperimentere med at organisere ældreplejen på nye måder – det kunne fx være i mindre selvstyrende teams, og flere kommuner er allerede gået i gang med at udvikle og afprøve modellen.

For at styrke den indsats og samle de bedste erfaringer op og videregive dem har Fremfærd Sundhed og Ældre, som er et samarbejde mellem parterne på det kommunale arbejdsmarked, bevilget 2,5 millioner kroner til at samle kommuner, der arbejder med det.

[Læs mere her](#)

Nyt badge viser, at man er fritaget fra at bruge mundbind

Med et nyt badge er det nu muligt at vise, at man har en sygdom eller tilstand, der gør, at man er fritaget fra kravet om at bruge mundbind eller visir.

For de fleste er det et krav at bruge mundbind eller visir i den kollektive trafik, på restauranter og i butikker som et af mange værktøjer til at forebygge smitte med ny coronavirus.

Men der er nogle personer, der ikke kan bruge mundbind eller visir, fordi de har en sygdom eller tilstand, der kan give betydeligt ubehag, vejrtrækningsbesvær eller påvirke deres funktionsevne ved brug. Det kan fx være borgere med astma, angst eller lungesygdommen KOL.

Derfor har Sundhedsstyrelsen sammen med en række patient- og handicaporganisationer udviklet et badge, som man kan bære for at signalere synligt, at man er fritaget fra kravet.

[Læs mere her](#)

Arrangementskalender

Webinar den 10. februar 2021

Formands- og næstformandsmøder februar/marts (AFLYST grundet covid-19 situationen)

Repræsentantskabsmøde den 10. maj 2021

Læs mere på [Arrangementer – Danske Ældreråd \(danske-aeldreraad.dk\)](https://danske-aeldreraad.dk)

Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse
Tlf. 3877 0160
info@danske-aeldreraad.dk
www.danske-aeldreraad.dk

Nyhedsbrevet er udgivet af
DANSKE ÆLDRE RÅD
ISSN: 1903-0509 (online)
Illustrationer: Pixabay og
Danske Ældreråd

Danske Ældreråd
Formand Mogens Rasmussen
Tlf. 2714 8090

Ansvarshavende:
Trine Toftgaard Lund

Redaktion:
Trine Toftgaard Lund
Morten Larsen

Sekretariatet:

Trine Toftgaard Lund
Sekretariatschef
ttl@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0163

Marianne Lundsgaard
Seniorkonsulent
ml@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0165

Lise Sørensen
Ældrepolitisk konsulent
ls@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0168

Morten Larsen
Kommunikationskonsulent
mol@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0162

Maj-Britt Lempel
Bogholder
mbl@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0160

